

SKIM PENSIJILAN BIOSEKURITI PERIKANAN

Malaysia Good Agriculture Practices (myGAP) Akuakultur

LADANG IKAN HIASAN

**BUKU
IV**

SKIM PENSIJILAN BIOSEKURITI PERIKANAN

Malaysia Good Agriculture Practices (myGAP) Akuakultur

LADANG IKAN HIASAN

BUKU 4

Nummeran bin Mohd Nordin, Mariam binti Marip, Noor Azean binti Md Suhimi,
Muhammad Amirul bin Razak & Hazibah binti Bawari

Disediakan oleh:
Bahagian Biosekuriti Perikanan
Jabatan Perikanan Malaysia
2021

NOTIS HAKCIPTA TERPELIHARA

Cetakan Pertama, 2021

Hak Cipta Jabatan Perikanan Malaysia/

Copyright Department of Fisheries Malaysia,
2021

Diterbitkan oleh / *Published by:*

JABATAN PERIKANAN MALAYSIA/ DEPARTMENT OF FISHERIES MALAYSIA

Aras 1-6, Blok Menara 4G2, Wisma Tani

No. 30, Persiaran Perdana, Presint 4

62628 Putrajaya, MALAYSIA.

Laman sesawang : <http://www.dof.gov.my>

Emel : biosekuriti@dof.gov.my

Tel : 603-8000 8000

Faks : 603-8889 5490

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Nummeran Mohd Nordin

SKIM PENSIJILAN BIOSEKURITI PERIKANAN. BUKU 4, LADANG IKAN HIASAN = Malaysia
Good Agriculture Practices [myGAP] Akuakultur / Nummeran bin Mohd Nordin, Mariam binti
Marip, Noor Azean binti Md Suhimi, Muhammad Amirul bin Razak & Hazibah binti Bawari.

ISBN 978-967-2840-17-6

1. Fisheries--Certification--Malaysia.

2. Biosecurity--Malaysia.

3. Ornamental fishes--Malaysia.

4. Government publications--Malaysia.

I. Mariam Marip. II. Noor Azean Md Suhimi.

III. Muhammad Amirul Razak. IV. Hazibah Bawari.

V. Malaysia. Jabatan Perikanan. VI. Judul.

354.5709595

Dicetak oleh:

F2 Communication Sdn. Bhd.

15-1, Jalan Teknologi 3/6E,

The Core, Kota Damansara,

47810 Petaling Jaya,

SELANGOR

Tel: + 603 - 6151 2810

Faks: + 603-6151 2800

PASUKAN PANEL PENGARANG

Malaysia Good Agriculture Practices (myGAP): Dokumen Pengauditan Ladang Ikan Hiasan

Nummeran bin Mohd Nordin, Pegawai Perikanan

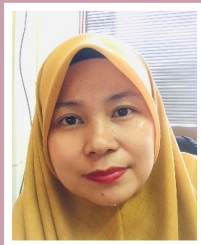
Bahagian Pengembangan dan Pemindahan Teknologi, PUTRAJAYA.

Graduan Diploma Pertanian (1999), Universiti Putra Malaysia dan Ijazah Sarjana Muda Sains Bioindustri (2002), Universiti Putra Malaysia. Berkhidmat dengan Jabatan Perikanan sejak tahun 2003 sebagai Ketua Pusat Pengurusan Kesihatan Ikan dan Kuarantin (PKIK), Bukit Kayu Hitam di Negeri Kedah. Bertugas dalam bidang Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2003 di PKIK Bukit Kayu Hitam, Kedah, PKIK Kuala Lapangan Terbang Kuala Lumpur (KLIA), Bahagian Biosekuriti Perikanan Ibupejabat dan Ketua Unit Biosekuriti Perikanan Negeri, Perak sehingga Julai 2017. Pernah bertugas di Bahagian Latihan dan Kemahiran Pertanian (BLKP) di Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani pada Julai 2017 hingga Februari 2018. Bertugas di Bahagian Pengembangan dan Pemindahan Teknologi, Ibupejabat Perikanan sebagai Ketua Cawangan Promosi dan Informasi sehingga kini. Merupakan Juruaudit Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2009.

Mariam binti Marip, Pegawai Perikanan,

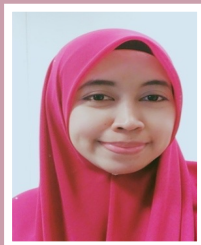
Jabatan Perikanan Malaysia Negeri, TERENGGANU

Graduan Diploma Perikanan dari Universiti Malaysia Terengganu (2007) dan Ijazah Sarjana Muda Agroteknologi (Akuakultur) dari Universiti Malaysia Terengganu (2010). Berkhidmat di Jabatan Perikanan Malaysia sejak Januari 2011 dan kini menjawat jawatan Ketua Cawangan Biosekuriti Perikanan di Negeri Terengganu. Berpengalaman dalam bidang perikanan seperti akuakultur dan Perancangan & Pembangunan.

Noor Azean binti Md Suhimi, Penolong Pegawai Perikanan,

Bahagian Biosekuriti Perikanan, PUTRAJAYA.

Graduan Diploma Teknologi Makanan (2002), Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah, Pahang. Berkhidmat dengan Jabatan Perikanan Malaysia sejak tahun 2004 sebagai Penolong Pegawai Perikanan di Pejabat Perikanan Negeri Perak. Berpindah ke Ibu Pejabat pada tahun 2006 dan ditempatkan di Bahagian Pengembangan Perikanan. Bertugas dalam bidang Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2008. Pada Disember 2012 hingga Julai 2014 bertugas di Bahagian Perlindungan Sumber. Pernah bertugas di Jabatan Perkhidmatan Kuarantin dan Pemeriksaan Malaysia (MAQIS) pada 2014 hingga Februari 2017. Bertukar ke Unit Integriti, Ibu Pejabat Perikanan pada Februari 2017 hingga Disember 2017. Pada Disember 2017 kembali bertugas ke Bahagian Biosekuriti Perikanan, Ibu Pejabat Perikanan sehingga kini. Merupakan Juruaudit Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2009.

Muhammad Amirul bin Razak, Penolong Pegawai Perikanan

Pusat Biosekuriti Perikanan, KLIA Sepang, SELANGOR.

Graduan Diploma Perikanan (2013), Universiti Malaysia Terengganu (UMT). Berkhidmat dengan Jabatan Perikanan sejak tahun 2015 sebagai Penolong Pegawai Perikanan di Pusat Biosekuriti Perikanan Negeri Selangor. Bertugas dalam bidang Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2015 sehingga kini. Merupakan Juruaudit Biosekuriti Perikanan sejak tahun 2016.

Hazibah binti Bawari, Penolong Pegawai Perikanan

Jabatan Perikanan Negeri, MELAKA

Mempunyai pencapaian akademik Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia pada tahun 1995. Mula berkhidmat dengan Jabatan Perikanan Malaysia sebagai Pembantu Perikanan G8 di Jabatan Perikanan Laut Sarawak pada 13 Jun 1997. Telah di naikkan pangkat ke Gred G22 pada 9 November 2010 dan ditempatkan di Jabatan Perikanan Wilayah Persekutuan Labuan. Telah dinaikkan pangkat ke Gred G26 pada 13 April 2017 dan ditempatkan di Pejabat Perikanan Negeri Melaka. Telah dinaikkan pangkat ke Gred G29 pada 3 April 2019 dan ditempatkan di Pejabat Perikanan Negeri Melaka sebagai Ketua Cawangan Pengembangan dan Pemindahan Teknologi. Mula memegang jawatan Ketua Cawangan Biosekuriti Perikanan Negeri Melaka dan Juruaudit Biosekuriti Perikanan pada 1 Mac 2020. Telah berkhidmat di Jabatan Perikanan selama 23 tahun.

KANDUNGAN

NOTIS HAKCIPTA	ii
PASUKAN PANEL PENGARANG	iii
KANDUNGAN	v
1.0 PENGENALAN	1
2.0 SKOP PENSIJILAN DAN PENGAUDITAN	1
3.0 SYARAT-SYARAT DAN KEPERLUAN PEMATUHAN PENSIJILAN MyGAP / FQC BAGI PREMIS AKUAKULTUR (KOLAM / TANGKI / SANGKAR)	2
3.1 Pemilihan Tapak	2
3.2 Susun Atur dan Reka Bentuk Premis Akuakultur	2
3.3 Kawalan Biosekuriti	3
3.4 Sumber Bekalan Air	3
3.5 Sumber Benih / Induk	4
3.6 Sumber Makanan Ternakan	4
3.7 Stor Penyimpanan	4
3.7.1 Stor Bahan Kimia	4
3.7.2 Stor Makanan Ternakan	4
3.7.3 Stor Peralatan	5
3.8 Pencahayaan	5
3.9 Pengudaraan	5
3.10 Kemudahan Sanitasi	5
3.11 Fasiliti, Peralatan dan Perkakasan	6
3.12 Pengurusan Bahan Buangan dan Sisa Kumbahan	6
3.13 Kawalan Makhluk Perosak	7
3.14 Pengurusan Ubatan Veterinar dan Bahan Kimia	7
3.15 Kawalan Penyakit	8
3.16 Pengendalian Hasil Tuaian	8
3.17 Pengangkutan dan Penghantaran	9
3.18 Kebajikan, Kesihatan dan Keselamatan Pekerja	9
3.19 Latihan	10
3.20 Dayajejak	10
3.21 Audit Dalaman	11
4.0 DOKUMEN PENGAUDITAN IKAN HIASAN (SISTEM TERNAKAN KOLAM /TANGKI/ LAIN-LAIN SISTEM)	
4.1 Senarai Semak Pengauditan Ladang Ikan Hiasan	12
4.2 Garis Panduan Pengauditan Ladang Ikan Hiasan	18
5.0 BORANG TINDAKAN PEMBETULAN (CORRECTIVE ACTION REQUEST - CAR)	
5.1 Borang CAR Ladang Ikan Hiasan	35
6.0 BORANG AUDIT SUSULAN	
6.1 Borang Audit Susulan Ladang Ikan Hiasan	36
7.0 LAMPIRAN	
Lampiran 1	37
Lampiran 2	38

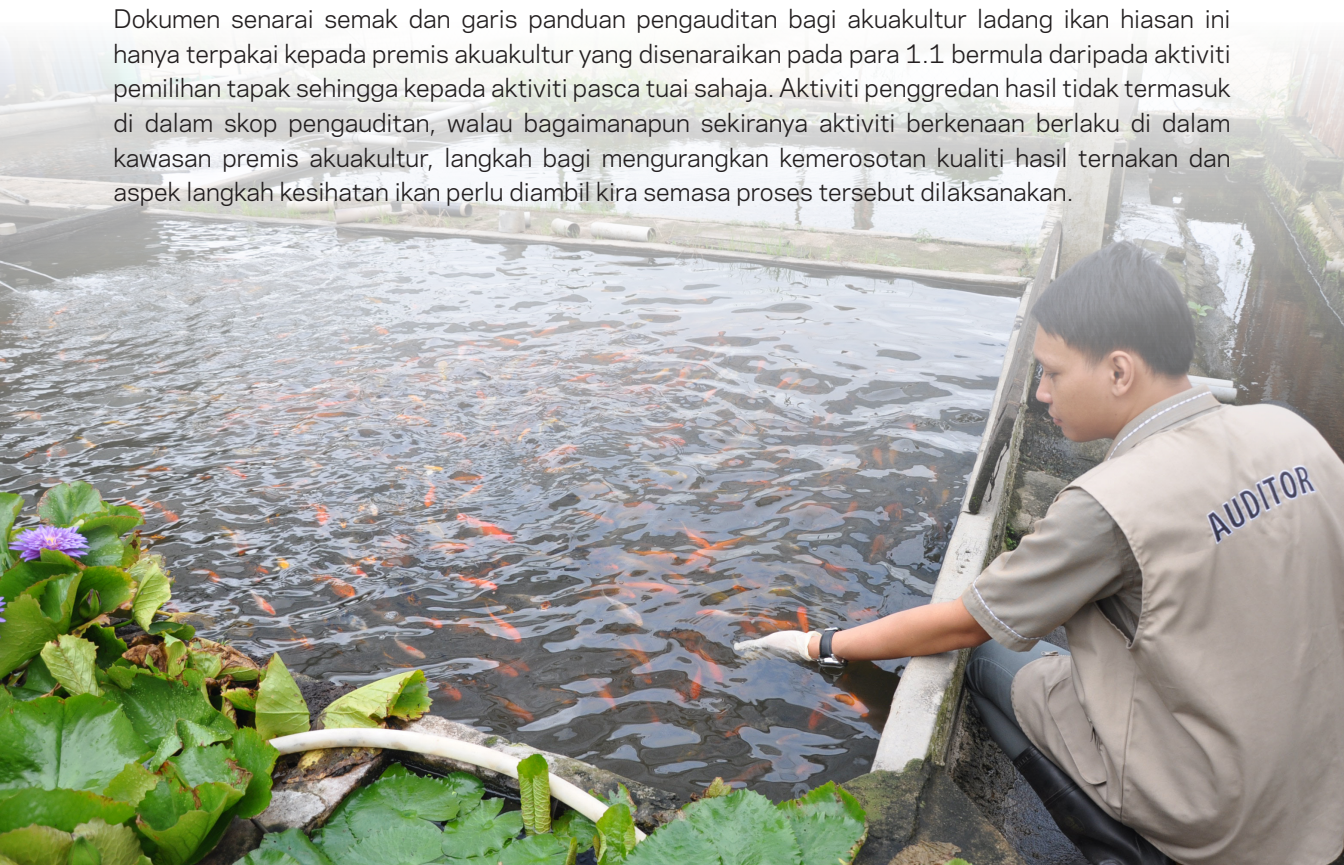
1.0 PENGENALAN

- 1.1 Pensijilan bagi aktiviti akuakultur ikan hiasan di Malaysia melibatkan sistem ternakan yang dijalankan di premis akuakultur seperti berikut;
- Kolam / Tangki Udang Hiasan Marin.
 - Kolam / Tangki Udang Hiasan Air Tawar.
 - Kolam / Tangki Ikan Hiasan Marin.
 - Kolam / Tangki Ikan Hiasan Air Tawar.
 - Lain-lain Sistem Ternakan Ikan Hiasan Air Tawar / Marin (Ketam, obor-obor, kuda laut dll).
- 1.2 Dokumen senarai semak dan garis panduan pengauditan di dalam Buku IV ini digunakan sebagai standard rujukan bagi semua aktiviti akuakultur di atas. Dokumen ini adalah mengikut keperluan terkini bagi pematuhan pensijilan Amalan Akuakultur Baik Malaysia (myGAP) atau Sijil Kualiti Ikan / *Fish Quality Certificate* (FQC) berasaskan Malaysian Standard, MS 1998: 2017 - *Good Aquaculture Practices - Aquaculture Farm (First Revision)* atau Peraturan-peraturan Negara Kesatuan Eropah dan lain-lain peraturan yang berkaitan.

2.0 SKOP PENSIJILAN DAN PENGAUDITAN

Dokumen senarai semak dan garis panduan pengauditan bagi akuakultur ladang ikan hiasan ini hanya terpakai kepada premis akuakultur yang disenaraikan pada para 1.1 bermula daripada aktiviti pemilihan tapak sehingga kepada aktiviti pasca tuai sahaja. Aktiviti penggredan hasil tidak termasuk di dalam skop pengauditan, walau bagaimanapun sekiranya aktiviti berkenaan berlaku di dalam kawasan premis akuakultur, langkah bagi mengurangkan kemerosotan kualiti hasil ternakan dan aspek langkah kesihatan ikan perlu diambil kira semasa proses tersebut dilaksanakan.

3.0 SYARAT-SYARAT DAN KEPERLUAN PEMATUHAN PENSIJILAN MyGAP / FQC BAGI LADANG IKAN HIASAN

3.1 Pemilihan Tapak

- 3.1.1 Pengusaha premis akuakultur hendaklah memastikan tapak operasi yang dipilih mempunyai status pemilihan atau kebenaran penggunaan yang sah daripada pihak berkuasa berkaitan sebelum menjalankan aktiviti pembinaan premis akuakultur.
- 3.1.2 Potensi sumber-sumber pencemaran perlu dipertimbangkan sebelum melaksanakan pembinaan premis akuakultur, termasuk keberkesanan dan kesesuaian terhadap langkah yang diambil bagi melindungi ternakan. Premis akuakultur hendaklah dibina di kawasan bebas daripada ancaman risiko pencemaran dan ancaman keselamatan dan kualiti ternakan. Dicadangkan premis akuakultur harus dibina berjauhan daripada;
 - a. Kawasan persekitaran tercemar dan aktiviti industri yang menunjukkan ancaman pencemaran serius dan mendatangkan kemudaratan kepada pengguna.
 - b. Kawasan mudah dilanda banjir kecuali terdapat langkah-langkah kawalan yang mencukupi.
 - c. Kawasan yang terdedah kepada serangan haiwan perosak.
 - d. Kawasan yang mana bahan buangan pepejal atau cecair tidak boleh dilupuskan secara berkesan.

3.2 Susun Atur dan Reka Bentuk Premis Akuakultur

- 3.2.1 Premis akuakultur dan kemudahan ternakan hendaklah direka bentuk dan dibina menggunakan bahan binaan yang tidak mudah berkarat atau reput supaya dapat mengawal kesan toksik dan risiko pencemaran. Ia juga perlu direka bentuk mengikut kesesuaian dan tujuan penggunaannya selaras dengan keperluan pematuhan biosekuriti bagi mengurangkan dan mengawal risiko pencemaran serta rebakan penyakit.
- 3.2.2 Susun atur premis akuakultur dan kemudahan ternakan hendaklah mempunyai aliran proses kerja seperti aktiviti pengangkutan penerimaan benih / induk, makanan ternakan, bahan kimia dan ubatan veterinar yang tersusun supaya dapat mencegah risiko berlakunya pencemaran silang dan rebakan penyakit di sepanjang rantai operasi pengeluaran bermula di peringkat pra operasi, semasa operasi sehingga pasca tuai.

3.3 Kawalan Biosekuriti

- 3.3.1 Pengusaha premis akuakultur hendaklah mengadakan langkah kawalan biosekuriti bagi mengawal sebarang risiko kemasukan dan pengeluaran penyakit ke dalam/ luar premis.

- 3.3.2 Antara kawalan yang perlu dilaksanakan adalah seperti kawalan kemasukan pelawat, makhluk perosak, spesies ikan vektor penyakit, ikan terlepas (escapees), haiwan pemangsa dan haiwan domestik melalui pembinaan pagar, pencelup tayar kenderaan atau apa-apa kaedah lain yang sesuai dan berkesan.

3.4 Sumber Bekalan Air

- 3.4.1 Bekalan air yang selamat (*potable water*) dan mencukupi dengan kemudahan penyimpanan, sistem penghantaran dan kawalan suhu air perlu disediakan mengikut kesesuaian.
- 3.4.2 Sumber air masuk atau air buangan perlu dirawat, dipantau dan direkodkan sebelum digunakan atau dilepaskan ke perairan umum bagi memastikan kualiti air pada tahap yang baik dan jaminan kepada hasil ternakan yang bebas daripada penyakit.
- 3.4.3 Bekalan air yang selamat dan bekalan air yang tidak selamat diminum tidak boleh dilakukan penyambungan silang antara satu sama lain (seperti hos dan pili) bagi mengelakkan pencemaran dan 'back flow' atau 'siphonage'.
- 3.4.4 Bekalan air yang selamat diminum hendaklah dibekalkan bagi kerja pembersihan dan kegunaan domestik.
- 3.4.5 Alatan seperti penapis dan alat penyaringan hendaklah mudah dikeluarkan bagi tujuan pemeriksaan, penggantian dan pembersihan.
- 3.4.6 Penggunaan air tidak menjejaskan kapasiti keperluan penggunaan masyarakat setempat.
- 3.4.7 Sebarang perubahan struktur, pembaikan, pengubahsuaian kerja-kerja pemasangan paip saluran air hendaklah dijalankan tanpa penangguhan.
- 3.4.8 Air buangan hendaklah dirawat serta mematuhi standard kualiti air yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) di bawah Jadual 5 Peraturan Kualiti Alam Sekitar (Efluen Industri) 2009 atau agensi berkaitan.

3.5 Sumber Benih / Induk

- 3.5.1 Penghasilan benih hendaklah mematuhi amalan akuakultur baik bagi meminimumkan kemasukan patogen semasa proses pengeluaran.
- 3.5.2 Benih / induk hendaklah diperolehi daripada sumber yang dipercayai, bebas daripada penyakit wajib lapor OIE dan diluluskan oleh pihak berkuasa kompeten (mempunyai sijil FQC / MyGAP atau berdaftar dan menyertai Program Pensampelan Bahagian Biosekuriti Perikanan).
- 3.5.3 Bagi benih /induk yang diimport hendaklah mempunyai kelulusan serta mematuhi keperluan yang ditetapkan oleh pihak berkuasa kompeten seperti pelaksanaan kuarantin dan keperluan sijil kesihatan dari pihak berkuasa kompeten negara pengeksporth yang menyatakan status bebas daripada penyakit wajib lapor OIE.
- 3.5.4 Pemilik premis akuakultur hendaklah mendapatkan kelulusan dari pihak berkuasa kompeten untuk kemasukan sebarang spesies asing atau organisma yang diubahsuai secara genetik / *Genetic Modified Organisme* (GMO). Kesemua spesies asing dan GMO perlu ditenak di bawah sistem akuakultur yang tertutup dan pelupusan hendaklah mendapat kelulusan dari pihak berkuasa kompeten.
- 3.5.5 Benih /induk yang diperolehi dari sumber liar hendaklah mempunyai kelulusan daripada pihak berkuasa kompeten atau memiliki laporan analisis makmal yang menyatakan status bebas daripada penyakit wajib lapor OIE.

3.6 Sumber Makanan Ternakan

- 3.6.1 Makanan rumusan ternakan hendaklah diperolehi daripada pengeluar (kilang) yang diluluskan dan berada di bawah pemantauan pihak berkuasa kompeten (berdaftar bawah Akta Makanan Haiwan 2009 dan mempunyai Sijil Kualiti Ikan / *Fish Quality Certificate* (FQC) yang masih sah).
- 3.6.2 Makanan rumusan ternakan yang diimport hendaklah mempunyai kelulusan pihak berkuasa kompeten serta mempunyai dokumen jaminan rasmi daripada pembekal makanan yang disahkan oleh pihak berkuasa kompeten negara pengeksporth dan mempunyai rekod analisis daripada makmal yang diakreditasi ISO:IEC 17025 dan makanan ternakan tersebut bebas daripada bahan terlarang.
- 3.6.3 Bagi makanan ternakan yang diformulasi sendiri, sumber ramuan hendaklah disahkan bebas daripada bahan terlarang, tidak mengandungi kontaminasi biologi, kimia dan fizikal melebihi tahap had yang dibenarkan dan tidak menyebabkan pencemaran silang terhadap hasil tuaian.
- 3.6.4 Penggunaan antibiotik, hormon dan bahan kimia dalam ramuan makanan rumusan ternakan hendaklah mendapat kelulusan daripada pihak berkuasa kompeten.
- 3.6.5 Bagi makan hidup makanan hendaklah bebas daripada penyakit (moina, artemia dll)

3.7 Stor Penyimpanan

Makanan rumusan ternakan, bahan kimia dan peralatan hendaklah disimpan di dalam stor penyimpanan yang tertutup, mempunyai pengudaraan yang baik dan mempunyai pengasingan yang jelas bagi mengelakkan berlaku pencemaran silang.

3.7.1 Stor Bahan Kimia

- i. Bahan kimia berbahaya hendaklah disimpan secara teratur di dalam stor penyimpanan yang berkunci dan dilabel dengan label keselamatan dan label produk dengan jelas.
- ii. Hanya kakitangan tertentu sahaja dibenarkan memasuki stor penyimpanan.
- iii. Spesifikasi dan *Materials Safety Data Sheets* (MSDS) hendaklah disediakan untuk semua bahan kimia.
- iv. Bahan kimia pepejal dan cecair hendaklah disimpan mengikut cara ditetapkan dan bersesuaian.
- v. Bahan kimia hendaklah dikendalikan dan digunakan secara berhati-hati mengikut arahan pengeluar.

3.7.2 Stor Makanan Ternakan

- i. Kemudahan penyimpanan makanan rumusan ternakan perlu direka bentuk dan dibina bagi;
 - a. Memudahkan kerja penyelenggaraan dan pembersihan dijalankan.
 - b. Mengelakkan kemasukan dan menjadi tempat pembiakan makhluk perosak.
 - c. Membolehkan bekalan makanan rumusan ternakan dilindungi dengan sempurna daripada pencemaran silang semasa penyimpanan.

- d. Menyediakan persekitaran yang dapat meminimumkan kerosakan bekalan makanan rumusan ternakan seperti melaksanakan kawalan suhu dan kelembapan.
- ii. Bekalan makanan rumusan ternakan perlu disimpan atau disusun supaya terdapat ruang sekurang-kurangnya 15 sentimeter di antara dinding tempat penyimpanan.
- iii. Makanan ternakan yang mengandungi bahan ubatan, bahan aditif dan probiotik disimpan dengan cara yang betul dan berasingan bagi meminimumkan risiko pemberian makanan kepada ternakan bukan sasaran.
- iv. Makanan rumusan ternakan yang berpotensi untuk menarik perhatian makhluk perosak hendaklah sentiasa disimpan di dalam bekas yang bersesuaian.
- v. Amalan *First In First Out* (FIFO) perlu diamalkan untuk mengelakkan kerosakan dan pencemaran makanan ternakan.
- vi. Makanan ternakan (ikan baja) hendaklah disimpan dengan kaedah penyimpanan yang mempunyai suhu terkawal seperti penggunaan peti ais dan kotak insulasi yang berisi ais.

3.7.3 Stor Peralatan

- i. Susun atur dalam stor penyimpanan peralatan hendaklah dalam keadaan teratur yang memudahkan kerja-kerja penyelenggaraan dijalankan.
- ii. Peralatan hendaklah disimpan dalam keadaan bersih dan selamat, serta diselenggara secara berkala.
- iii. Peralatan yang menggunakan bahan api seperti enjin sistem janakuasa / generator hendaklah mempunyai kemudahan kawalan tumpahan minyak.

3.8 Pencahayaayan

- 3.8.1 Pencahayaayan semulajadi atau buatan perlu dibekalkan bagi membolehkan premis akuakultur beroperasi dalam keadaan yang baik. Kecerahan cahaya hendaklah mencukupi bagi memenuhi kehendak operasi.
- 3.8.2 Lampu hendaklah mempunyai penutup yang tahan pecah dan sentiasa dibersihkan bagi mengelakkan risiko pencemaran silang terhadap hasil ternakan.

3.9 Pengudaraan

- 3.9.1 Alatan pengudaraan seperti kincir air (*paddle wheel*) atau lain-lain alat yang bersesuaian hendaklah disediakan untuk menghasilkan sumber oksigen terlarut yang mencukupi kepada ternakan.
- 3.9.2 Alatan pengudaraan hendaklah sentiasa diselenggara bagi memastikan sentiasa berfungsi dengan baik.

3.10 Kemudahan Sanitasi

- 3.10.1 Kemudahan sanitasi untuk pekerja hendaklah mencukupi dan boleh digunakan di setiap kawasan operasi, direka bentuk dan diselenggara dengan baik setiap masa untuk mengelakkan pencemaran. Kemudahan sanitasi berikut hendaklah disediakan seperti;.

- i. Tempat membasuh tangan dan bahan sanitasi.
- ii. Tandas yang berasingan dan mencukupi bagi pekerja lelaki dan wanita.
- iii. Kedudukan tandas tidak terdedah secara langsung kepada mana-mana ruang yang digunakan untuk tujuan penyimpanan dan aktiviti pasca tuai.
- iv. Kemudahan kumbahan bagi tandas perlulah bersesuaian dengan keadaan dan lokasi premis akuakultur bagi memastikan kebersihan kawasan dan kesihatan ternakan.

3.10.2 Program-program sanitasi dan nyahkuman perlu dilaksanakan secara berkala mengikut keperluan bagi memastikan keseluruhan premis akuakultur berada dalam keadaan bersih dan memenuhi keperluan yang ditetapkan.

3.11 Fasiliti, Peralatan dan Perkakasan

- 3.11.1 Fasiliti, peralatan dan kemudahan fizikal premis akuakultur hendaklah sentiasa dijaga dan diselenggara dengan baik.
- 3.11.2 Peralatan dan perkakasan yang sesuai mengikut keperluan operasi hendaklah digunakan.
- 3.11.3 Kesemua alat pengukur termasuk pengukur suhu dan penimbang perlu dikalibrasi mengikut keperluan.
- 3.11.4 Penggunaan bahan pembersihan dan sanitasi bagi peralatan dan perkakasan yang bersentuhan dengan hasil tuaian hendaklah daripada bahan yang tidak reaktif atau mudah mengakis serta mudah dibersihkan.
- 3.11.5 Semua peralatan dan perkakasan hendaklah ditempatkan di kawasan yang memudahkan kerja penyelenggaraan dan pembersihan dijalankan.
- 3.11.6 Program sanitasi dan penyelenggaraan peralatan serta perkakasan hendaklah dipantau secara berterusan dan didokumentasikan secara bertulis. Elemen seperti di bawah adalah perlu untuk memastikan keberkesanan pelaksanaan program tersebut;
 - a) Kawasan;
 - b) Peralatan dan perkakasan;
 - c) Tanggungjawab bagi tugas tertentu;
 - d) Kaedah dan kekerapan;
 - e) Urusan pemantauan.

3.12 Pengurusan Bahan Buangan dan Sisa Kumbahan

- 3.12.1 Pengurusan Bahan Buangan Domestik

Pengurusan bahan buangan domestik yang melibatkan aktiviti pembersihan kawasan premis akuakultur sehingga kepada aktiviti pelupusan bahan buangan hendaklah dilakukan dengan cara yang dapat menghalang pencemaran silang terhadap hasil ternakan di sepanjang rantai pengeluaran akuakultur. Pengusaha premis akuakultur hendaklah;

 - i. Menyatakan prosedur pengurusan dan kaedah pelupusan bahan buangan domestik serta kotoran dari premis akuakultur dengan jelas.
 - ii. Menyediakan kemudahan tong sampah dan tempat pelupusan khusus bagi bahan buangan fizikal / kimia di kawasan sekitar premis akuakultur.
 - iii. Memastikan bahan buangan domestik diurus dengan baik dan tiada konflik dengan kawasan setempat.

- iv. Mengemaskini rekod pembersihan, sanitasi dan pengemasan (*housekeeping*) secara keseluruhan di premis akuakultur.

3.12.2 Pengurusan Sisa Kumbahan

Pengurusan dan pelupusan sisa kumbahan hendaklah dilakukan dengan cara yang dapat menghalang pencemaran silang terhadap hasil ternakan di sepanjang rantaian pengeluaran akuakultur. Pengusaha premis akuakultur hendaklah;

- i. Memastikan sistem kumbahan daripada tandas, tangki septik, sinki dan bilik air tidak mengalir terus ke dalam kolam ternakan atau sumber air masuk.
- ii. Memastikan sistem kumbahan yang bersesuaian dan berkesan bagi kegunaan sistem ternakan sangkar.

3.13 Kawalan Makhluk Perosak

- 3.13.1 Premis akuakultur terlibat hendaklah sentiasa dalam keadaan yang baik untuk mencegah kemasukan makhluk perosak dan menghapuskan kawasan yang berpotensi untuk pembiakan makhluk perosak.
- 3.13.2 Pengusaha premis akuakultur hendaklah mengenal pasti dan mengawal risiko kehadiran dan serangan makhluk perosak di premis akuakultur.
- 3.13.3 Program pemantauan bagi mengenal pasti kawasan berisiko dan langkah pencegahan hendaklah disediakan dan hendaklah merangkumi perkara-perkara berikut;
 - i. Individu yang bertanggungjawab atau nama syarikat kawalan makhluk perosak.
 - ii. Kaedah kawalan yang digunakan.
 - iii. Lokasi langkah kawalan makhluk perosak dinyatakan dengan jelas di dalam pelan susun atur;
 - iv. Kekerapan penggunaan dan;
 - v. Kekerapan pemeriksaan untuk verifikasi terhadap keberkesanan sistem kawalan.
- 3.13.4 Semua kawasan berpotensi sebagai laluan masuk makhluk perosak hendaklah dihalang.
- 3.13.5 Premis akuakultur dan kawasan sekitarnya hendaklah diperiksa secara berkala bagi mengesan sekiranya ada bukti-bukti serangan makhluk perosak.
- 3.13.6 Serangan makhluk perosak perlu ditangani dengan segera supaya tidak menjejaskan keselamatan sumber bekalan makanan dan ternakan.

3.14 Pengurusan Ubatan Veterinar dan Bahan Kimia

- 3.14.1 Pengusaha premis akuakultur hendaklah menyatakan komitmen syarikat bahawa tiada penggunaan ubatan veterinar dan bahan kimia terlarang.
- 3.14.2 Jika terdapat penggunaan ubatan veterinar dan bahan kimia (termasuk hormon), pengusaha premis akuakultur hendaklah:
 - i. Menyenaraikan ubatan veterinar dan bahan kimia yang digunakan dan memastikan ianya berdaftar dan mendapat kelulusan daripada pihak berkuasa kompeten.
 - ii. Menyatakan prosedur pemberian ubatan veterinar dan bahan kimia kepada ternakan.

- iii. Mengeluarkan dan memaparkan notis yang menyatakan bahawa ternakan sedang menjalani tempoh rawatan di lokasi berkenaan.
 - iv. Menyatakan tempoh penarikan (*withdrawal period*) ubatan veterinar dan bahan kimia.
 - v. Mempunyai kaedah bagi memastikan hasil ternakan adalah bebas daripada bahan terlarang.
- 3.14.3 Pengusaha premis akuakultur hendaklah terlibat di bawah program persampelan oleh pihak berkuasa kompeten atau melaksanakan program pemantauan sendiri (*own check*) bagi mengesahkan kepatuhannya terhadap keperluan yang ditetapkan.
- 3.14.4 Rawatan menggunakan bahan kimia, fizikal atau biologi hendaklah dijalankan tanpa mendatangkan ancaman keselamatan makanan terhadap hasil ternakan.
- 3.14.5 Jika berlaku sebarang pelanggaran pematuhan terhadap penggunaan ubatan veterinar dan bahan kimia, pengusaha premis akuakultur hendaklah mengambil tindakan seperti yang dinyatakan dalam prosedur penarikan balik (*recall*) produk.

3.15 Kawalan Penyakit

- 3.15.1 Pengusaha premis akuakultur hendaklah mengadakan langkah-langkah biosekuriti fizikal seperti pagar, pencelup tayar kenderaan, kawalan makhluk perosak dan lain-lain langkah yang berkesan bagi mengelakkan kemasukan wabak penyakit.
- 3.15.2 Ternakan hendaklah sentiasa dipantau secara berkala dan direkodkan bagi pengesanan awal masalah kesihatan ternakan.
- 3.15.3 Jika berlaku sebarang wabak penyakit, kejadian kematian ikan secara besar-besaran dan kes kematian melebihi 25%, pengusaha akuakultur hendaklah memaklumkan kepada pihak berkuasa kompeten dengan segera dan mematuhi arahan yang dikeluarkan.
- 3.15.4 Pelupusan organisma yang berpenyakit hendaklah dijalankan mengikut kaedah-kaedah sanitasi yang bersesuaian bagi mengelakkan pencemaran silang. Kaedah pelupusan yang disarankan adalah secara bakar dan tanam.
- 3.15.5 Tempat pelupusan khusus bagi ikan mati hendaklah disediakan di lokasi yang sesuai yang dapat mengelakkan risiko pencemaran silang.
- 3.15.6 Kawasan kuarantin bagi kawalan pergerakan keluar masuk ikan yang diimport / dibeli di premis.
- 3.15.7 Kawalan ikan terlepas (*escapees*) daripada premis akuakultur dan memastikan vektor spesies sama ada daripada ternakan atau sumber air dikawal.

3.16 Pengendalian Hasil Tuaian

- 3.16.1 Prosedur kawalan dan pengendalian hasil tuaian hendaklah dilaksanakan secara berkesan di sepanjang proses rantai. Antara elemen yang perlu diberi perhatian adalah seperti berikut:
- i. Masa dan suhu hendaklah dikawal secara berkesan bagi memastikan keselamatan dan kualiti hasil tuaian.
 - ii. Kawalan yang berkesan perlu dilaksanakan terhadap punca kontaminasi daripada bahan mentah atau kontaminasi daripada pekerja kepada hasil tuaian bagi mengelakkan berlaku pencemaran silang.
 - iii. Pergerakan keluar masuk pekerja hendaklah dikawal bagi mengelakkan

- kemungkinan berlaku pencemaran silang.
- iv. Peralatan penuaian hasil dan pembungkusan yang bersentuhan secara langsung dengan hasil tuaian hendaklah dibuat daripada bahan bukan toksik.
- v. Peralatan penuaian hasil hendaklah dibersihkan, dikeringkan dan dinyahkuman (jika perlu) selepas digunakan.
- vi. Hasil tuaian hidup hendaklah diedarkan secepat mungkin bagi mengurangkan risiko kematian kepada hasil tuaian.
- vii. Pengendalian dan kawalan secara optimum terhadap suhu, kandungan oksigen terlarut dan masa bagi hasil tuaian hidup hendaklah dilaksanakan bagi mengurangkan kerosakan hasil tuaian.

3.17 Pengangkutan dan Penghantaran

- 3.17.1 Hasil tuaian hendaklah dilindungi sepenuhnya daripada sebarang risiko pencemaran dan kerosakan semasa aktiviti pengangkutan dan penghantaran dilaksanakan. Jenis pengangkutan atau kontena yang digunakan hendaklah direka bentuk bersesuaian mengikut jenis hasil tuaian atau produk akhir dan jarak destinasi penghantaran dengan mengambil kira aspek kebajikan haiwan serta diselenggara secara berkala.
- 3.17.2 Pengusaha premis akuakultur hendaklah memastikan aktiviti pengangkutan dan penghantaran hasil ternakan memenuhi syarat-syarat seperti berikut:
 - i. Semua kelengkapan dalam kenderaan pengangkut hendaklah bersih, berkeadaan baik, mudah dibersihkan dan dinyahkuman sekiranya perlu dan dalam keadaan tertutup untuk menghalang kemasukan sebarang sumber pencemaran.
 - ii. Jika perlu, kenderaan pengangkut hendaklah mempunyai ruang pengasingan antara hasil tuaian yang mudah rosak (sedia dimakan) dengan hasil tuaian (ikan hidup) untuk mengelakkan berlaku pencemaran silang.
 - iii. Mempunyai kaedah kawalan yang berkesan ke atas suhu, kelembapan dan keadaan lain bagi melindungi produk akhir daripada kontaminasi yang menyebabkan ianya tidak selamat untuk dimakan.

3.18 Kebajikan, Kesihatan dan Keselamatan Pekerja

- 3.18.1 Kesemua pekerja hendaklah dilayan secara bertanggungjawab dan sesuai selaras dengan undang-undang buruh kebangsaan, peraturan semasa serta memenuhi keperluan di bawah Konvensyen Pertubuhan Buruh Antarabangsa seperti berikut:
 - i. Pengagihan bidang kerja hendaklah mengikut kesesuaian jantina dan tiada diskriminasi mengikut jantina.
 - ii. Tiada penggunaan buruh kanak-kanak.
 - iii. Kemudahan asas tempat tinggal yang sesuai hendaklah disediakan.
 - iv. Persekitaran kerja di premis akuakultur hendaklah dipastikan sentiasa selamat selaras dengan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 dan Konvesyen Pertubuhan Buruh Antarabangsa.
 - v. Pekerja hendaklah dibekalkan dengan peralatan pelindung diri yang sesuai untuk mengelakkan terdedah daripada bahaya kepada kesihatan dan keselamatan.

- vi. Prosedur arahan keselamatan dan kecemasan hendaklah disediakan dan dipaparkan dengan jelas.
 - vii. Peti kecemasan hendaklah disediakan di kawasan yang bersesuaian di premis akuakultur.
 - viii. Kawasan yang dikenal pasti bahaya hendaklah dilabel dengan tanda amaran mengikut kesesuaian.
- 3.18.2 Setiap pekerja hendaklah mempunyai tahap kesihatan yang baik untuk melaksanakan tugas yang ditetapkan.
- 3.18.3 Bagi pekerja yang terlibat secara langsung dengan aktiviti penuaian hasil hendaklah memenuhi keperluan yang ditetapkan oleh pihak berkuasa kompeten berkaitan dan mempunyai latihan asas kebersihan sebagai pengendali makanan.
- 3.18.4 Pekerja yang dikenal pasti atau disyaki menghidap atau pembawa penyakit bawaan makanan perlu:
- i. Melaporkan kepada pihak pengurusan kolam dengan serta merta;
 - ii. Tidak dibenarkan untuk memasuki kolam ternakan atau mengendali proses penuaian ternakan; dan
 - iii. Diwajibkan mendapatkan rawatan sehingga disahkan telah sembuh dan sihat oleh pegawai perubatan yang berdaftar sebelum dibenarkan melakukan aktiviti ternakan.

3.19 Latihan

- 3.19.1 Pengusahapremisakuakultur hendaklah menyediakan perancangan dan dokumentasi latihan untuk setiap pekerja bagi memastikan pengetahuan dan kompetensi pekerja sentiasa mengikut keperluan terkini.
- 3.19.2 Semua pekerja hendaklah menjalani latihan yang dijalankan oleh pihak pengurusan premis akuakultur yang berkecualan atau pihak berkuasa kompeten mengikut keperluan bidang tugas seperti berikut;
- i. Amalan akuakultur baik
 - ii. Kawalan biosekuriti premis akuakultur
 - iii. Pengurusan kesihatan haiwan akuatik,
 - iv. Pengurusan kebajikan haiwan dan
 - v. Amalan kebersihan pekerja.
- 3.19.3 Keberkesanan latihan hendaklah dinilai dari semasa ke semasa dan pemantauan secara berkala hendaklah dijalankan untuk memastikan amalan dan pematuan prosedur dijalankan secara berkesan.

3.20 Dayajejak

- 3.20.1 Dokumentasi dan rekod ternakan, proses pengendalian, pelabelan, pembungkusan hasil ternakan dan prosedur penarikan balik (*recall*) hasil tuaian tercemar perlu disediakan untuk memberi maklumbalas jika berlaku pelanggaran berkaitan keselamatan makanan selaras dengan keperluan peruntukan undang-undang atau peraturan semasa.
- 3.20.2 Sistem penyimpanan rekod hendaklah diwujudkan bagi memudahkan maklumat rekod diakses bagi urusan pengauditan dan lain-lain keperluan.
- 3.20.3 Semua rekod hendaklah sentiasa dikemaskini, dikekalkan dan disimpan untuk

tempoh sekurang-kurangnya dua tahun melainkan ditetapkan oleh undang-undang tertentu. Antara senarai rekod yang perlu dikemaskini adalah seperti berikut;

- i. Rekod input akuakultur (benih, induk, makanan ternakan, ubatan dan lain-lain)
- ii. Rekod pembekal
- iii. Rekod kualiti air dan bekalan (sumber, rawatan air dan keputusan analisis)
- iv. Rekod kuarantin ikan
- v. Rekod penyelenggaraan peralatan
- vi. Rekod pemantauan kesihatan ternakan
- vii. Rekod pembersihan, sanitasi dan nyahkuman
- viii. Rekod kawalan makhluk perosak
- ix. Rekod pekerja (rekod kesihatan dan latihan)
- x. Rekod maklumat pengedaran dan pemasaran
- xi. Rekod audit dalaman / pemeriksaan sendiri
- xii. Rekod audit luaran atau audit pembekal

3.20.4 Sistem Penarikan Balik Hasil Tuaian

- i. Sistem penarikan balik perlu meliputi prosedur bertulis bagi memastikan pengenalpastian dan penarikan balik produk daripada pasaran dilakukan dengan cepat sebaik sahaja pencemaran produk dikenalpasti atau menerima aduan daripada pengguna berhubung pelanggaran keselamatan makanan.
- ii. Pengurus premis akuakultur hendaklah memastikan prosedur yang berkesan diadakan dan dilaksanakan untuk menangani sebarang bahaya kepada keselamatan makanan dan membolehkan sebarang tindakan penarikan balik produk terlibat daripada pasaran.

3.21 Audit Dalaman/ Pemeriksaan Kendiri

3.21.1 Audit dalaman/ Pemeriksaan Kendiri bagi keseluruhan kemudahan premis akuakultur hendaklah dijalankan secara berkala untuk memastikan keberkesanan pelaksanaan program kawalan keselamatan dan kualiti hasil ternakan melibatkan perkara berikut;

- i. Audit dalaman/ Pemeriksaan Kendiri hendaklah dijalankan sekurang-kurangnya setahun sekali oleh pasukan juruaudit yang dilantik oleh pihak pengurusan/ pengusaha sendiri.
- ii. Tindakan pembetulan hendaklah diambil bagi setiap tindakan langkah pembetulan yang dikeluarkan oleh juruaudit.
- iii. Laporan bertulis perlu disediakan dan disahkan selepas setiap audit dalaman/ pemeriksaan sendiri dijalankan.
- iv. Rekod pengauditan/ pemeriksaan hendaklah didokumenkan dan disimpan untuk tempoh sekurang-kurangnya 2 tahun.

4.0 DOKUMEN PENGAUDITAN IKAN MAKAN (SISTEM TERNAKAN KOLAM / TANGKI / LAIN-LAIN SISTEM)

4.1 Senarai Semak Pengauditan Ladang Ikan Hiasan

BP-CL 04/1

JABATAN PERIKANAN MALAYSIA KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI MAKANAN MALAYSIA

SENARAI SEMAK VERIFIKASI LADANG IKAN HIASAN

Nama dan Alamat Ladang:		No. Pendaftaran:	
Pasukan Audit:		Wakil Ladang:	
No. Audit / Tahun:		Tarikh dan Masa Verifikasi:	
		Tarikh	
		Mula:	Tamat:
Sijil Kualiti Ikan (Fish Quality Certificate) ☐		myGAP (Malaysian Good Aquaculture Practice) ☐	
Pematuhan (Compliance) ☐	Survalan (Surveillance) ☐	Pensijilan Semula (Re-certification) ☐	

Sila tandakan ☒ dimana-mana yang bersesuaian
Please tick ☒ where appropriate

NC = Not Comply , PC = Partially Comply , C = Comply , NA = Not Applicable

NO.	PEMERHATIAN (ITEM OBSERVED)	NC	PC	C	NA	ULASAN (COMMENTS)
1.0 PRA-SYARAT (PRE-REQUISITE)						
1.1	Dokumen pendaftaran dan kelulusan ladang. (<i>Farm's registration and approval documents</i>)					
1.2	Sistem kawalan kebersihan dan kesihatan diri pekerja dan pelawat. (<i>Worker's and visitor's personnel hygiene and health control system</i>)					
1.3	Sistem kawalan kebersihan dan sanitasi ladang. (<i>Farm's cleaning and sanitation control system</i>)					
1.4	Sistem kawalan makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik. (<i>Pest, vermin, predator and domestic animals system control</i>)					
1.5	Sistem kawalan Pengurusan air ternakan. (<i>Culture water managment control system</i>)					
1.6	Sistem kawalan pengurusan bahan buangan, kotoran dan effluen. (<i>Waste managment and Effluent control system</i>)					
1.7	Sistem kawalan keselamatan bekalan makanan ternakan. (<i>Safety of feed supplies control system</i>)					
1.8	Sistem kawalan dayajejak. (<i>Traceability control system</i>)					
1.9	Sistem kawalan pengurusan kesihatan ikan. (<i>Fish health management control system</i>)					
1.10	Sistem kawalan pergerakan rentas-sempadan. (<i>Trans-boundary movement control system</i>)					
1.11	Sistem kawalan ikan terlepas. (<i>Escapees control system</i>)					
2.0 LOKASI, SUSUNATUR DAN REKA BENTUK LADANG (FARM LOCATION, LAYOUT DAN DESIGN)						
2.1	Lokasi ladang tidak terdedah kepada risiko pencemaran dari persekitaran. (<i>Farm location was not exposed to pollution risk from surrounding area</i>)					
2.2	Reka bentuk dan susun atur ladang yang dapat mencegah pencemaran silang. (<i>Farm design and layout can prevent cross contamination</i>)					

3.0 SUMBER AIR (WATER SOURCE)					
3.1	Rawatan air masuk dan air buangan dijalankan melalui kaedah yang bersesuaian dan berkesan. <i>(Treatment for water intake and water discharge were carried out in an appropriate and effective manner)</i>				
3.2	Pengurusan air ternakan. <i>(Management of cultur water)</i>				
4.0 KAWALAN MAKHLUK PEROSAK (PEST CONTROL)					
4.1	Kawalan yang berkesan ke atas makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik <i>(Effective control of pest, vermin, predator and domestic animal)</i>				
5.0 RENTAS SEMPADAN (TRANS-BOUNDARY)					
5.1	Kawalan pergerakan keluar masuk ikan yang diimport /eksport di ladang. <i>(Movement control of imported / exported fish in the farm)</i>				
6.0 KESELAMATAN DAN KEBAJIKAN PEKERJA (WORKER 'S SAFETY AND WELFARE)					
6.1	Pekerja diperlakukan secara bertanggungjawab selaras dengan undang-undang dan peraturan buruh negara dan jika bersesuaian dengan Konvensyen Organisasi Buruh Antarabangsa. <i>(Workers should be treated responsibly and in accordance with national labour rules and regulations and, where appropriate, relevant International Labour Organization (ILO) Convention)</i>				
6.2	Tahap kesihatan pekerja di peringkat pengeluaran berada dalam keadaan yang baik <i>(Workers engaged in production or farm level are in good health condition)</i>				
6.3	Kemudahan asas yang mematuhi peraturan negara dan undang-undang tempatan disediakan kepada pekerja. <i>(Basic amenities for workers in compliance with national regulations and national law)</i>				
6.4	Kemudahan perlindungan kepada keselamatan dan kesihatan pekerja disediakan. <i>(Protection facilities for worker's safety and health were provided)</i>				

7.0 KEBERSIHAN FASILITI DAN PERALATAN LADANG (FARM FACILITIES AND EQUIPMENTS CLEANLINESS)

7.1	Bahan api, bahan kimia (nyahkuman, baja, reagen), makanan ternakan dan ubatan veterinar disimpan secara berasingan dan dalam keadaan yang selamat. <i>(Fuel, chemical substances (disinfect, fertilizer, reagents) feed and veterinary drugs stored in separate and safe conditions)</i>					
7.2	Kemudahan sanitasi, tandas, tangki septik dan bilik air / bilik mandi dibina dan berada dalam kedudukan yang tidak mendatangkan risiko pencemaran kepada kemudahan ladang dan persekitaran. <i>(Sanitation facilities, toilet, septic tanks and bathroom/ showers were constructed an located in such that they do not pose a risk for contamination to farm facilities and surrounding)</i>					

8.0 KEBERSIHAN FASILITI DAN PERALATAN LADANG (FARM FACILITIES AND EQUIPMENTS CLEANLINESS)

8.1	Keadaan ladang dan persekitaran diselenggara dan berada dalam keadaan bersih. <i>(Farm and surrounding maintained in clean and hygienic condition)</i>					
8.2	Bekas penyimpanan, peralatan-peralatan (termasuk peralatan penuaian) dan kemudahan ladang diselenggara dengan baik, mudah dibersihkan dan disimpan tempat yang sesuai. <i>(Containers, equipments (including harvesting) and farm facilities were maintained in good condition, easy to clean and kept in proper place)</i>					
8.3	Alatan pengukuran diselenggara dan dikalibrasi mengikut jadual yang ditetapkan oleh pengeluar. <i>(Measurement equipments maintained and calibrated according to the schedule set by the manufacturer)</i>					
8.4	Kenderaan pengangkut di ladang diselenggara dan berada dalam keadaan baik dan bersih. <i>(Farm transport vehicles well maintained and in good condition)</i>					

9.0 PENGURUSAN RISIKO PENYAKIT HAIWAN AKUATIK (AQUATIC ANIMAL DISEASE RISK MANAGEMENT)

9.1	Langkah kawalan penyakit haiwan akuatik. <i>(Control measure of aquatic animal diseases)</i>					
-----	--	--	--	--	--	--

10.1 LATIHAN (TRAINING)					
10.1	Pekerja dilatih dan mempunyai pengetahuan mengenai isu keselamatan makanan, kesihatan ikan dan lain-lain yang berkaitan. <i>(Workers were trained and have knowledge on food safety, fish health issues and others related knowledge)</i>				
11.0 DAYAJEJAK (TRACEABILITY)					
11.1	Dayajejak dilaksanakan dan dokumen yang relevan disimpan sepanjang tempoh ternakan. <i>(Traceability implemented and relevant document kept throughout culture period)</i>				
12.0 KAWALAN IKAN TERLEPAS (ESCAPEES CONTROL)					
12.1	Kawalan ikan terlepas (escapees) ke perairan umum yang berkesan bagi mengelakkan /mengurangkan risiko. <i>(Effective control to prevent / reduce risk of fish escapees to public water)</i>				
13.0 PENUAIAN HASIL (HARVESTING)					
13.1	Proses tuaian dan pengangkutan hasil diurus baik dengan bagi meminimumkan pencemaran silang. <i>(Harvesting and transporting of produces were properly managed to minimize crosscontamination)</i>				
14.0 PENGAUDITAN DALAMAN (INTERNAL AUDITING)					
14.1	Audit dalaman dijalankan sekurang-kurangnya sekali setahun bagi ladang yang telah dipersijilkan dan tindakan pembetulan diambil dan didokumenkan. <i>(Internal audit carried out at least once a year for certified farm and corrective actions were taken and documented)</i>				
15.0 PENYIMPANAN REKOD (RECORD KEEPING)					
15.1	Penyimpanan dan penyelenggaraan rekod serta dokumen ladang. <i>(Record keeping and maintenance of farm documents)</i>				
15.2	Langkah-langkah yang sesuai dilaksanakan untuk meminimumkan potensi kesan buruk kepada komuniti setempat di sepanjang operasi ladang. <i>(Appropriate measures were implemented to minimise potential adverse impacts on the local community during all phases of farm operation)</i>				

16.1 TANGGUNGJAWAB SOSIAL (SOCIAL RESPONSIBILITY)

16.1	Hak kesamarataan ke atas penggunaan tanah awam dan air bagi masyarakat setempat adalah mengikut keperluan pihak berkuasa kompeten. <i>(Equal rights on public land and water use for local communities following the requirements of the competent authorities were demonstrated)</i>					
------	--	--	--	--	--	--

17.0 VERIFIKASI PRA-OPERASI (PRE-OPERATION VERIFICATION)

	Keadaan Ladang (Condition of Establishment) :		
	Penilaian Kepatuhan (Evaluation of Compliance) :		
Nama Pemeriksa dan Tandatangan: (Verifiers Name and Signature):		Nama Wakil dan Tandatangan (Representative Name and Signature):	
..... Nama Ketua Auditor (Lead Auditor Name) : Tarikh (Date) : Cop Rasmi (Official Stamp) :		Nama (Name) : Tarikh (Date) : Rasmi (Official Stamp) :	
..... Nama Auditor (Auditor Name) : Tarikh (Date) : Cop Rasmi (Official Stamp) :			

4.2 Garis Panduan Pengauditan Ladang Ikan Hiasan

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separat Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
1. PRA-SYARAT (PRE-REQUISITE)				
1.1 Dokumen pendaftaran dan kelulusan ladang. (<i>Farm's registration and approval documents</i>)	FQC & myGAP	- Mempunyai surat rasmi dan rekod pendaftaran serta kelulusan Ladang (Penambahan Spesies dan Kelulusan CITES di bawah Akta 686) yang terkini daripada Bahagian Biosekuriti Perikanan. - Mempunyai senarai spesies ikan yang diternak, spesies ikan CITES, spesies ikan asing, ikan larangan import dan ikan terancam. - Mempunyai dokumen penggunaan tanah yang sah. - Persendirian (Geran tanah/kebenaran menggunakan) - Sewaan - Pemilikan sementara (TOL) - Pajakan	Ada - C Tiada - NC Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - - Council Directive 2006/88/EC - Regulation (EU) 854 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.1.1) - Akta 686 (CITES)
1.2 Sistem kawalan kebersihan dan kesihatan diri pekerja dan pelawat. (<i>Worker's and visitor's health control system</i>)	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan kebersihan dan kesihatan diri pekerja dan pelawat yang dikemaskini. Menyatakan prosedur kawalan kebersihan dan kesihatan diri pekerja dan pelawat dengan jelas.	Ada - C Tiada - NC Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - - Reg 852/2004 Annex II, Chapter VIII myGAP - - MS 1998 : 2017 (Klausa 4.5.5) - myGAP
1.3 Sistem kawalan kebersihan dan sanitasi ladang. (<i>Farm's cleaning and sanitation control system</i>)	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan kebersihan dan sanitasi ladang yang dikemaskini . - Menyatakan prosedur kawalan pembersihan dan sanitasi, pengemasan (housekeeping) secara keseluruhan seperti pembuangan/ pelupusan sampah dan sebagainya di ladang dengan jelas. - Menyatakan kaedah pembasmian kuman pada peralatan dan kenderaan.	Ada - C Tiada - NC Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - - Reg 852/2004 , Annex I,II 4(b) myGAP - - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.6.3)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
1.4 Sistem kawalan makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik. (<i>Pest, vermin, predator and domestic animals system control</i>)	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik yang dikemaskini. - Menyatakan prosedur kawalan makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik dengan jelas. - Menyatakan kedudukan kawalan makhluk perosak (perangkap tikus) dalam pelan susun atur. - Menyatakan kaedah pelupusan makhluk perosak yang sesuai yang mengambil kira aspek kebajikan haiwan.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - - Reg 852/2004, Annex I, II 4 (f) - Reg 183/2005, Annex III,1 myGAP - - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.8)
1.5 Sistem kawalan Pengurusan air ternakan. (<i>Culture water management control system</i>)	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan keselamatan air ternakan yang dikemaskini. - Kawalan air masuk, air ternakan dan buangan. - Menyatakan kaedah pemantauan air untuk ternakan dengan jelas.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Environmental Integrity 2,3 - Food Safety 6,8,12 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.5)
1.6 Sistem kawalan pengurusan bahan buangan, kotoran dan effluent (<i>Waste management and effluent control system</i>)	FQC & myGAP	- SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan pengurusan bahan buangan dan kotoran yang dikemaskini. - Menyatakan prosedur pengurusan bahan buangan dan kotoran dengan jelas. - Menyatakan kaedah pengurusan bahan buangan dari kolam ternakan. - Menyatakan kaedah pelupusan bahan buangan domestik dengan jelas.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg 852/2004 Annex I, part A, II 4 (g) - FQC - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.5.3) -myGAP

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
1.7 Sistem kawalan keselamatan bekalan makanan ternakan. (<i>Safety of feed supplies control system</i>)	FQC & myGAP	- SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan keselamatan bekalan makanan ternakan yang dikemaskini . - Menyatakan prosedur pengurusan keselamatan makanan dengan jelas (Kaedah penyimpanan, pelabelan, kebersihan tempat simpanan dan pelaksanaan <i>First in First out - FIFO</i>) - Menyatakan prosedur pengurusan kesihatan bekalan makanan dengan jelas (contoh makanan hidup bagi udang/ ikan). - Menyatakan senarai pembekal makanan ternakan.	Ada – C Tiada – NC Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg 183/2005 Art 9,10,23 Annex III - Reg 1831/2003 and community register on feed additives Rev 5.2005 - Reg 183/2005 Art 4.2 and Annex III.2 - Reg 183/2005, Annex I - Reg 852/2004, Annex 1, Chapter II 4.j-to use feed additives and veterinary product correctly as required by the relevant legislation - Reg 852/2004 Annex I, part A, III 8(a)-the nature and origin of feed- rekod keeping - MS 1998: 2017 (Klaus 4.3.3)
1.8 Sistem kawalan dayajejak. (<i>Traceability control system</i>)	FQC & myGAP	- SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan dayajejak yang dikemaskini. - Menyatakan prosedur panggilan balik, penarikan produk dan mock recall dengan jelas.	Ada – C Tiada – NC Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - EC Directive 2006/88/EC, Chapter II, Art 8 -FQC - MS 1998: 2017 (Klaus 4.7) - myGAP

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI- Opportunity for improvement	RUJUKAN
1.9 Sistem kawalan pengurusan kesihatan ikan. <i>(Fish health management control system)</i>	FQC	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan pengurusan kesihatan ikan yang dikemaskini. - Menyatakan Prosedur Notifikasi Penyakit Ikan - Menyatakan prosedur Pelupusan Ikan mati samaada kematian biasa/ besar-besaran/ berpenyakit. - Menyatakan Prosedur Pemeriksaan Kesihatan Ikan merangkumi Pemeriksaan Harian dan Pensampelan Analisis Penyakit (Own Check) - Menyatakan Prosedur Kuarantin (pengurusan kemasukan benih/ induk baru/ pengurusan air daripada benih/ induk yang diimport). - Menyatakan bahan rujukan berkaitan spesies ikan dan penyakit ikan dan arahan/ perundangan yang berkaitan. - Menyatakan tatacara kawalan pelawat.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan – PC - Jika tidak ada aktiviti kemasukan ikan baru (Prosedur Kuarantin)- NA	FQC - - Reg 852/2004 Annex I, part A, III 8(c) - Dir 2006/88/EC Chapter III, Sec 1 Art 1.4
	MyGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan pengurusan kesihatan ikan yang dikemaskini. - Menyatakan Prosedur Notifikasi Penyakit Ikan - Menyatakan prosedur Pelupusan Ikan mati samaada kematian biasa/ besar-besaran/ berpenyakit. - Menyatakan Prosedur Kuarantin (pengurusan kemasukan benih/ induk baru/ pengurusan air daripada benih/ induk yang diimport). - Menyatakan bahan rujukan berkaitan spesies ikan dan penyakit ikan dan arahan/ perundangan yang berkaitan. Menyatakan tatacara kawalan pelawat .	- Ada – C - Tiada – NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan – PC	myGAP - - MS 1998: 2017 (Klaus 4.3.7.1) - MS 1998: 2017 (Klaus 4.4.3.7.3)
1.10 Sistem kawalan pergerakan rentas-sempadan. <i>(Trans-boundary movement control system)</i>	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan pergerakan rentas sempadan yang dikemaskini. - Menyatakan kaedah kawalan pengurusan pergerakan keluar/ masuk ikan (Import/ eksport) ikan dengan jelas (Pengangkutan dan penghantaran). - Menyatakan Prosedur Pelupusan Spesies Ikan Asing dan Ikan GMO	- Ada – C - Tiada – NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan – PC - Jika tiada import ikan/ Ternak Ikan Asing/ Ikan GMO -NA	FQC & myGAP - - EC (No. 1946/2003) -FQC - MS 1998 : 2017 (Klaus 4.4.) -myGAP
1.11 Sistem kawalan ikan terlepas. <i>(Escapees control system)</i>	FQC & myGAP	SOP dalam Bahasa Malaysia atau Inggeris berkenaan kawalan ikan terlepas yang dikemaskini. Menyatakan kaedah kawalan ikan terlepas yang bersesuaian dengan sistem ternakan.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada SOP tetapi perlu penambahbaikan – PC	FQC & myGAP - - Regulation (EU) No.1143/2014 - MS 1998:2017 (Klaus 4.10.1)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separate Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
2.0 LOKASI, SUSUNATUR LADANG DAN REKABENTUK (LOCATION, LAYOUT AND FARM DESIGN)				
2.1 Lokasi ladang tidak terdedah kepada risiko pencemaran dari persekitaran. (<i>Farm location was not exposed to pollution risk from surrounding area</i>)	FQC & myGAP	- Lokasi ladang tiada risiko pencemaran kimia, biologi dan fizikal melalui sumber air, tanah dan udara daripada aktiviti pertanian, penternakan dan industri. - Pemilihan lokasi ladang mendapat kelulusan daripada pihak berwajib tempatan. - Lokasi ladang tiada risiko bencana alam sekitar seperti banjir - Jika kawasan berisiko banjir hendaklah mempunyai kawalan pencegahan banjir. - Bukti kajian penilaian risiko dan pelan kawalan risiko dijalankan. (Tertakluk kepada lokasi ladang, spesies ternakan dan saiz ladang)	- Pelan dan susun atur sama seperti di tapak - C - Pelan dan susun atur ada tetapi tak sama seperti di tapak - PC - Tiada - NC	FQC & myGAP - - Reg 852/2004 Annex 1, Chapter II.2 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.1)
2.2 Reka bentuk dan susun atur ladang yang dapat mencegah pencemaran silang. (<i>Farm design and layout can prevent cross contamination</i>)	FQC & myGAP	- Mempunyai pelan lokasi dan pelan susun atur ladang yang lengkap. - Kedudukan unit ternakan - Aliran pergerakan pekerja - Aliran pergerakan bahan mentah - Kawalan makhluk perosak - Sumber air masuk/ keluar - Kemudahan nyahkuman - Kemudahan pelupusan sisa ladang. - Rekabentuk dan susunatur ladang tidak terdedah kepada pencemaran silang. - Terdapat kemudahan nyahkuman bagi kenderaan di pintu masuk ladang berserta rekod penyelenggaraan. (Kekerapan penyelenggaraan/ kadar kepekatan larutan yang digunakan). - Pelaksanaan kaedah/ sistem dan kemudahan nyahkuman bagi kenderaan yang berkesan (Tiada ruang untuk kenderaan mengelak daripada melalui kemudahan nyahkuman).	- Ada -C - Tiada -NC - Ada tetapi perlu penambahan -PC	FQC & myGAP - - Regulation EU 852/ 2004 Annex II Chapter 1 - Regulation EU 852/ 2004 Annex II Chapter I (2) - Regulation EU 852/ 2004 Annex I Part A, Chapter II.2 - MS 1998:2017 (Klausa 4.2.1) - MS 1998:2017 (Klausa 43.7.5)

PRA-SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
3.0 SUMBER AIR (WATER SOURCE)				
3.1 Rawatan air masuk dan air buangan dijalankan melalui kaedah yang bersesuaian dan berkesan. <i>(Treatment for water intake and water discharge were carried out in an appropriate and effective manner)</i>	FQC	- Rawatan air masuk: - Kaedah rawatan adalah bergantung kepada spesis (OIE susceptible species). - Memiliki kemudahan takungan air masuk. - Jika berlaku kejadian rebakan penyakit di kawasan sekitar sumber air, rawatan nyahkuman perlu dilakukan. - Terdapat rekod pelaksanaan rawatan air masuk. - Rawatan air keluar: - Kaedah rawatan adalah bergantung kepada spesis (OIE susceptible species). - Memiliki kemudahan takungan rawatan air keluar. - Jika berlaku kejadian rebakan penyakit, rawatan nyahkuman perlu dilakukan. - Air buangan hendaklah dirawat serta mematuhi standard kualiti air yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) di bawah Jadual 5 Peraturan Kualiti Alam Sekitar (Efluen Industri) 2009 atau agensi berkaitan. - Parameter dan had yang ditetapkan: - pH (5.5-9.0) - Total Suspended Solid (TSS) - (<100 mg/L) - Total Phosphorus (<0.5 mg/L) - Total Ammonia Nitrogen (<20 mg/L) - Biological Oxygen Demand (BOD) - (<50 mg/L) - Dissolve Oxygen (DO) (>4 mg/L)	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg.852 / 2004 Annex I, Chapter II.3 - EC Direc 2006 / 88 Art 9 - Regulation 852/2004 Annex I, Chapter ii.3 - EC Direc 2006/88 Art 9 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.5.1).

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
	myGAP	- Rawatan air masuk: - Kaedah rawatan adalah bergantung kepada spesies (OIE <i>susceptible species</i>). - Memiliki kemudahan takungan air masuk. - Jika berlaku kejadian rebakan penyakit di kawasan sekitar sumber air, rawatan nyahkuman perlu dilakukan. - Terdapat rekod pelaksanaan rawatan air masuk. - Rawatan air keluar: - Kaedah rawatan adalah bergantung kepada spesies (OIE <i>susceptible species</i>). - Memiliki kemudahan takungan rawatan air keluar. - Jika berlaku kejadian rebakan penyakit, rawatan nyahkuman perlu dilakukan. Air buangan hendaklah dirawat serta mematuhi standard kualiti air yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) di bawah Jadual 5 Peraturan Kualiti Alam Sekitar (Efluen Industri) 2009 atau agensi berkaitan. - Parameter dan had yang ditetapkan: - pH (5.5-9.0) - Total Suspended Solid (TSS) - (<100 mg/L) - Total Ammonia Nitrogen (<20 mg/L) - Dissolve Oxygen (DO) (>4 mg/L)		
3.2 Pengurusan air ternakan. (<i>Management of cultur water</i>)	myGAP & FQC	- Melaksanakan pemantauan pengurusan air ternakan secara berkala serta mempunyai rekod analisis bagi parameter yang tertentu mengikut keperluan jenis ternakan. - Mempunyai jadual program persampelan air ternakan ladang. *Pengusaha boleh menggunakan rekod analisis parameter kualiti air yang diambil oleh Pejabat Perikanan Daerah (PPD). Rekod perlu disimpan oleh PPD dan pengusaha.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - - Reg.852 / 2004 Annex I, Chapter II.3 - EC Direc 2006 / 88 Art 9 - Regulation 852/2004 Annex I, Chapter ii.3 - EC Direc 2006/88 Art 9 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.5)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI- Opportunity for improvement	RUJUKAN
4.0 KAWALAN MAKHLUK PEROSAK (PEST CONTROL)				
4.1. Kawalan yang berkesan ke atas makhluk perosak, vermin, haiwan pemangsa dan haiwan domestik (<i>Effective control of pest, vermin, predator and domestic animal</i>)	FQC & myGAP	- Ladang dilengkapi dengan sistem kawalan haiwan perosak yang sesuai dan berkesan yang dapat menghalau / meminimumkan kehadiran makhluk perosak. - Terdapat pagar di sekeliling ladang. - Terdapat perangkap tikus / memerang / biawak / ketam liar. - Terdapat kawalan burung liar (burung air). - Jaring penutup di kawasan stor makanan ternakan bagi menghalang kemasukan burung. - Jika terdapat penggunaan anjing untuk keselamatan hendaklah mempunyai kandang khas dan mendapat kelulusan daripada Pihak Berkuasa). - Terdapat rekod kawalan makhluk perosak yang dikemaskini. - Kaedah pelupusan makhluk perosak yang sesuai yang mengambil kira aspek kebajikan haiwan.	- Ada dan sesuai - C - Ada tetapi tidak sesuai / berkesan- PC - Tiada - NC	FQC & myGAP - - Reg 852/2004 Annex I Part A, II, 4(f) -FQC - MS 1998:2017 (Klausa 4.3.7.4) - myGAP - MS 1998:2017 (Klausa 4.3.8.) -myGAP
5.0 RENTAS SEMPADAN (TRANS-BOUNDARY)				
5.1. Kawalan pergerakan keluar masuk ikan yang diimport /eksport di ladang. (<i>Movement control of imported / exported fish in the farm</i>)	FQC & myGAP	- Sijil Kesihatan negara pengeksport bagi benih/ induk import. - Bukti kebenaran import masuk spesies yang diimport dari pihak berkuasa kompeten. - Surat kebenaran/ kelulusan bagi spesies GMO - Rekod pelupusan ikan asing dari GMO	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - MS 1998:2017 (Klausa 4.4.1)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
6.0 KESELAMATAN DAN KEBAJIKAN PEKERJA (WORKER'S SAFETY AND WELFARE)				
6.1 Pekerja diperlakukan secara bertanggungjawab selaras dengan undang-undang dan peraturan buruh negara dan jika bersesuaian dengan Konvensyen Organisasi Buruh Antarabangsa. <i>(Workers should be treated responsibly and in accordance with national labour rules and regulations and, where appropriate, relevant International Labour Organization (ILO) Convention)</i>	FQC & myGAP	Kebajikan pekerja yang mengikut undang-undang dan peraturan yang berkaitan [International Labour Organization (ILO)]. - Rekod menunjukkan tiada penggunaan buruh kanak-kanak selaras dengan Konvensyen ILO dan piawaian antarabangsa. - Pekerja diberikan diskripsi kerja mengikut kesesuaian gender dan tiada diskriminasi. - Persekitaran kerja ladang yang selamat hendaklah dipastikan pada setiap masa selaras dengan OH & S daripada Konvensyen ILO. - Penggunaan <i>Personal Protective Equipment (PPE)</i> yang sesuai.	- Ada - C - Tiada - NC	FQC & myGAP - - Akta Kanak-Kanak Dan Orang Muda (Pekerjaan) 1966 - MS 1998:2017 (Klausa 4.5.1)
6.2 Tahap kesihatan pekerja di peringkat pengeluaran berada dalam keadaan yang baik <i>(Workers engaged in production or farm level are in good health condition)</i>	FQC & myGAP	- Rekod pemantauan kebersihan dan kesihatan diri untuk tahun semasa. - Pekerja asing dan tempatan menjalani pemeriksaan kesihatan setiap tahun.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg. EU 852/2004 Annex I,II,4 (e) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.5)
6.3 Kemudahan asas yang mematuhi peraturan negara dan undang-undang tempatan disediakan kepada pekerja. <i>(Basic amenities for workers in compliance with national regulations and national law)</i>	FQC & myGAP	- Kemudahan asas untuk kehidupan disediakan. - Tempat tinggal yang selesa dan sesuai untuk didiami. - Kemudahan air bersih. - Tandas disediakan dan mencukupi bagi pekerja lelaki dan wanita.	- Ada dan sesuai - C - Ada tetapi tidak sesuai- PC - Tiada - NC	myGAP - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.11)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
6.4 Kemudahan perlindungan kepada keselamatan dan kesihatan pekerja disediakan. (<i>Protection facilities for worker's safety and health were provided</i>)	FQC & myGAP	- Personal Protective Equipment (PPE) yang sesuai disediakan kepada pekerja. - Terdapat kemudahan asas keselamatan dan kebersihan pekerja disediakan (tandas, bilik mandi dan tempat cuci tangan). - First aid kit yang lengkap disediakan dan diselenggara (ubatan tidak tamat tempoh). - Penggunaan pakaian yang bersesuaian. - Mempunyai tatacara pengurusan kemalangan dan kecemasan yang jelas dan dipamerkan ditempat yang strategik.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC - Tidak berkaitan - NA	- Akta Keselamatan dan kesihatan Pekerjaan 1994 (514) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.7) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.8) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.11)
7.0 FASILITI DAN PERALATAN LADANG (FARM FACILITIES AND EQUIPMENTS)				
7.1 Bahan api, bahan kimia (nyahkuman, baja, reagen), makanan ternakan dan ubatan veterinar disimpan secara berasingan dan dalam keadaan yang selamat. (<i>Fuel, chemical substances (disinfect, fertilizer, reagents) feed and veterinary drugs stored in separate and safe conditions</i>)	FQC & myGAP	- Mempunyai stor yang berasingan bagi penyimpanan bahan api, bahan kimia cecair, bahan kimia pepejal, ubatan, makanan ternakan, baja dan peralatan. - Bahan kimia, bahan api, ubatan dan makanan ternakan, baja dan peralatan dilabel dan ditempatkan dengan kaedah yang sesuai dan bertutup bagi mengelak pencemaran silang (Label keselamatan dan label produk/ stor). - Bahan kimia, pepejal dan cecair disimpan mengikut cara yang sesuai (pepejal disimpan bahagian atas dan cecair di bahagian bawah). - Stor makanan yang mengandungi bahan ubatan, bahan aditif dan probiotik disimpan dengan cara yang betul dan berasingan bagi meminimumkan risiko pemberian makanan kepada ternakan bukan sasaran. - Kemudahan Stor perlu berada dalam keadaan bersih, dan diselenggara dengan baik. - Susun atur dalam stor memudahkan kerja-kerja penyelenggaraan. - Terdapat kawalan tumpahan minyak dari enjin sistem janakuasa / generator. - Penyelenggaraan bahan kimia (larutan) kemudahan nyahkuman pencelup tayar kenderaan (<i>vehicle dipping</i>) dan pencelup kaki (<i>footbath</i>). - Terdapat Material Safety Data Shield (MSDS) bagi setiap bahan kimia yang digunakan dipamerkan di setiap stor penyimpanan bahan kimia.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg EU 852/2004 Annex I Part A, II, 4 (a,b,g), 5 (f) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.3.6) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.8) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.5.9)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	Pemerhatian	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
7.2 Kemudahan sanitasi, tandas, tangki septik dan bilik air / bilik mandi dibina dan berada dalam kedudukan yang tidak mendatangkan risiko pencemaran kepada kemudahan ladang dan persekitaran. <i>(Sanitation facilities, toilet, septic tanks and bathroom/ showers were constructed and located in such that they do not pose a risk for contamination to farm facilities and surrounding)</i>	FQC & myGAP	- Sistem kumbahan daripada tandas, tangki septik, sinki dan bilik air tidak mengalir ke dalam kolam ternakan atau sumber air masuk. - Terdapat kemudahan sanitasi tangan disediakan. - Penyelenggaraan bahan kimia (larutan) kemudahan nyahkuman pencelup tayar kenderaan (vehicle dipping) pencelup kaki (footbath) - Kepekatan larutan: - Klorin (200ppm) - Kalium Permanganat (100ppm) - Iodin (200ppm)	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg.EU 852/2004 Annex II,, Chapter II. 1,3 - MS 1998: 2017 (Klausa 4.3.7.5)
8.0 KEBERSIHAN FASILITI, PERALATAN DAN KENDERAAN LADANG (CLEANLINESS OF FARM FACILITIES, EQUIPMENTS AND TRANSPORT)				
8.1 Keadaan ladang dan persekitaran diselenggara dan berada dalam keadaan bersih. <i>(Farm and surrounding maintained in clean and hygienic condition)</i>	FQC & myGAP	- Rekod pembersihan dan sanitasi, pengemasan (housekeeping) secara keseluruhan, kekemasan di ladang, pembuangan sampah dan sebagainya. - Tiada penggunaan racun rumpai - Tiada bahan reput dan berkarat di kawasan kolam. - Penyediaan tong sampah atau tempat pelupusan sampah di kawasan sekitar kolam. - Kolam/ Tangki dilabel dengan sempurna dan jelas dan terdapat papan tanda yang jelas bagi setiap kemudahan.	- Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg 852/2004 Annex I, Chapter II 3(a) - MS 1998: 2017 (Klausa 4.2.1)

PRA-SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI- Opportunity for improvement	RUJUKAN
8.2 Bekas penyimpanan, peralatan-peralatan (termasuk peralatan penuaian) dan kemudahan ladang diselenggara dengan baik, mudah dibersihkan dan disimpan di tempat yang sesuai. <i>(Containers, equipments (including harvesting) and farm facilities were maintained in good condition, easy to clean and kept in proper place)</i>	FQC & myGAP	- Bekas penyimpanan, peralatan-peralatan (termasuk peralatan penuaian) dan kemudahan ladang berada dalam keadaan bersih dan disimpan secara teratur. - Peralatan / kemudahan yang digunakan mudah dibersihkan. - Peralatan / mesin ditempatkan / disimpan secara berasingan di tempat yang sesuai.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Regulation EU 852/2004 Annex I, Part A, II, 4 (a,b,g), 5 (f) - Regulation EU 852/2004 Annex II, Chapter V, - MS 1998:2017 (Klaus 4.3.6.1)
8.3 Alatan pengukuran diselenggara dan dikalibrasi mengikut jadual yang ditetapkan oleh pengeluar. <i>(Measurement equipments maintained and calibrated according to the schedule set by the manufacturer)</i>	FQC & myGAP	- Alatan pengukuran berada dalam keadaan baik, bersih dan berfungsi dengan baik. - Mempunyai jadual dan rekod penyelenggaraan dan kalibrasi alatan pengukuran yang dikemaskini.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC - Tidak berkaitan - NA	- Regulation EU 852 /2004 Annex II Chapter VI - MS 1998: 2017 (Klaus 4.3.3.2) - MS 1998: 2017 (Klaus 4.3.5.2)
8.4 Kenderaan pengangkut di ladang diselenggara dan berada dalam keadaan baik dan bersih. <i>(Farm transport vehicles well maintained and in good condition)</i>	FQC & myGAP	Keadaan kenderaan pengangkut berada dalam keadaan bersih yang dapat mengelak pencemaran silang.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Regulation EU 852/2004 Annex II Chapter IV - MS 1998:2017 (Kluasa 4.3.7.5)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	Pemerhatian	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI- Opportunity for improvement	RUJUKAN
9.0 PENGURUSAN RISIKO PENYAKIT HAIWAN AKUATIK (AQUATIC ANIMAL DISEASE RISK MANAGEMENT)				
9.1 Langkah kawalan penyakit haiwan akuatik. (<i>Control measure of aquatic animal diseases</i>)	FQC	▪ Benih / induk dari sumber yang diluluskan oleh pihak berkuasa kompeten (FQC atau myGAP dan laporan analisis makmal yang menyatakan status bebas daripada penyakit wajib lapor OIE oleh pihak ladang atau pembekal). ▪ Sijil Kesihatan negara pengeksport bagi benih / Induk import. ▪ Rega / benih / induk liar yang diperolehi dari sumber liar memiliki kelulusan dari Jabatan Perikanan Malaysia (DOF) atau memiliki analisis makmal yang menyatakan status daripada penyakit wajib lapor OIE. ▪ Rekod Kuarentin Ikan daripada sumber luar. ▪ Rekod pemerhatian penyakit berdasarkan tanda-tanda klinikal, rawatan dilakukan jika ada tanda penyakit. ▪ Notifikasi kepada Jabatan dengan mengisi Borang FDN-01. Bagi kejadian rebakan penyakit dan kematian ikan secara besar-besaran dalam satu masa (25%) atau meningkat dan menunjukkan tanda-tanda klinikal penyakit. ▪ Rekod pengurusan penyakit, kematian dan kaedah pelupusan ikan mati. ▪ Pelupusan ikan mati: ▪ Mempunyai lokasi tempat pelupusan seperti dinyatakan dalam pelan susun atur. ▪ Kaedah yang dibenarkan adalah bakar dan tanam.	▪ Ada - C ▪ Tiada - NC ▪ Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC - ▪ Regulation EU 852/2004 Annex 1 Part A, 4 (h.i)2006/88/EC Art 26 ▪ MS 1998:2007 (Klausa 4.3.7.1) ▪ MS 1998:2007 (Klausa 4.3.7.3)
		▪ Rekod pengurusan penyakit, kematian dan kaedah pelupusan ikan mati. ▪ Rekod analisis penyakit Ikan Hiasan - Bergantung kepada keperluan pihak berkuasa kompeten. ▪ Ikan hiasan tidak diletakkan bersama dengan ikan makan. (ikan makan termasuk ikan untuk tujuan rekreasi). ▪ Rekod kawalan pergerakan pelawat. ▪ Tiada haiwan dan unggas dibenarkan dipelihara di kawasan ladang kecuali untuk tujuan kawalan keselamatan ladang.		

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI- Opportunity for improvement	RUJUKAN
10.0 LATIHAN (TRAINING)				
10.1 Pekerja dilatih dan mempunyai pengetahuan mengenai isu keselamatan makanan, kesihatan ikan dan lain-lain yang berkaitan. <i>(Workers were trained and have knowledge on food safety, fish health issues and others related knowledge)</i>	FQC & myGAP	- Mempunyai sijil atau bukti yang menunjukkan penyelia/ pekerja telah menerima latihan daripada pusat latihan yang diliktiraf oleh DOF mengenai isu keselamatan makanan, Amalan Akuakultur Baik, Keperluan Biosekuriti, Pengurusan kesihatan haiwan akuatik, pengurusan kebajikan haiwan, amalan kebersihan pekerja dan lain-lain yang berkaitan, mengenai isu keselamatan makanan dan lain-lain yang berkaitan telah diadakan. - Mempunyai rekod yang menunjukkan latihan dalam disedakikan kepada kakitangan oleh tenaga pengajar yang berkelayakan. - Pembuktian melalui: - Senarai nama kursus / latihan/ Rekod kehadiran / Jadual kursus / latihan/ Silibus kursus / latihan	- Ada – C - Tiada – NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - 852/2004 Annex 1 II.4(e) - Reg 183/2005 Annex III.2 852/2004 Annex 1 III.7 - EC Directive 2006/88 Annex IV,Part II - MS 1998:2017 (Klausa 4.6)
11.0 DAYAJEJAK (TRACEABILITY)				
11.1.1 Dayajejak dilaksanakan dan dokumen yang relevan disimpan sepanjang tempoh ternakan. <i>(Traceability implemented and relevant document kept throughout culture period)</i>	FQC & myGAP	- Mempunyai rekod dayajejak dari benih hingga ke peringkat jualan. - Rekod belian dan jualan (inbois). - Rekod kemasukan ikan ikan hiasan / ubatan veterinar (jika ada). - Senarai pembekal dan pembeli ikan hiasan(jika ada). - Mempunyai rekod penggunaan BPDJ-01 (untuk FQC sahaja) sekiranya mempunyai aktiviti eksport. - Rekod-rekod di simpan dan diselenggara untuk tempoh 2. tahun. - Rekod-rekod mudah diakses dan dikemaskini.	- Ada – C - Tiada – NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - MS 1998:2017 (Klausa 4.7)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
12.0 KAWALAN IKAN TERLEPAS (ESCAPEES CONTROL)				
12.1 Kawalan ikan terlepas (escapees) ke perairan umum yang berkesan bagi mengelakkan / mengurangkan risiko. <i>(Effective control to prevent / reduce risk of fish escapees to public water)</i>	FQC & myGAP	- Mempunyai mekanisme kawalan ikan terlepas. - Pihak ladang perlu membuktikan bagaimana kawalan ikan yang terlepas adalah berkesan. - Mempunyai rekod penyelenggaraan jaring sangkar ternakan / jaring penapis air keluar (outlet) kolam. - Spesies ikan berisiko seperti keli albino, Cherax quadricarinatus, Procambarus clarkii dan lain-lain (rujuk peraturan sediaada). - Seperti Cherax ; perlu ada kawalan tambahan seperti dua lapisan jaring dan lain-lain untuk memastikan ternakan tidak terlepas ke perairan umum. - Tiada ternakan spesies larangan import. Jika ada, perlu surat kelulusan khas (memiliki, menjual dan memelihara) oleh DOF.	FQC & myGAP - - Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	
13.0 PENUAIAN HASIL (HARVESTING)				
13.1 Proses tuaian dan pengangkutan hasil diurus baik dengan bagi meminimumkan pencemaran silang. <i>(Harvesting and transporting of produces were properly managed to minimize crosscontamination)</i>	FQC & myGAP	- Bekas/ plastik yang digunakan untuk mengisi hasil tuaian yang diangkut dalam keadaan tertutup. - Menggunakan beg plastik dan kotak pembungkusan yang baru. - Plastik dan bekas pembungkusan disimpan di kawasan/ tempat tertutup dan kering. - Menggunakan air yang bersih.	FQC & myGAP - - Ada - C - Tiada - NC - Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - - Reg EU 852/2004 Annex II Chapter IX 7 - MS 1998:2017 (Klausa 4.3.6)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
14.0 PENGAUDITAN DALAMAN (INTERNAL AUDITING)				
14.1 Audit dalam dijalankan sekurang-kurangnya sekali setahun bagi ladang yang telah dipersijilkan dan tindakan pembedulan diambil dan didokumenkan. <i>(Internal audit carried out at least once a year for certified farm and corrective actions were taken and documented)</i>	FQC & myGAP	- Mempunyai rekod membuktikan audit dalaman dijalankan. - Tindakan Langkah Pembedulan / Corrective Action Request (CAR) diambil tindakan mengikut tempoh.	Ada - C Tiada - NC Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - MS 1998:2017 (Klausa 4.9)
15.0 PENYIMPANAN REKOD (RECORD KEEPING)				
15.1 Penyimpanan dan penyelenggaraan rekod serta dokumen ladang. <i>(Record keeping and maintenance of farm documents)</i>	FQC/ myGAP	- Mempunyai dokumen pembuktian pelaksanaan SOP. - Rekod dan dokumen sentiasa dikemaskini, mudah diperolehi dan diakses serta di simpan di tempat yang sesuai dan selamat. - Rekod-rekod disimpan dan diselenggara untuk tempoh sekurang-kurangnya 2 tahun. - Rekod-rekod pengauditan yang lalu (Audit Pematuhan, Audit Pensijilan Semula, Audit Surveilan) - Tindakan Langkah Pembedulan / Corrective Action Request (CAR) diambil tindakan mengikut tempoh ditetapkan. - Mempunyai surat makluman penangguhan tindakan pembedulan.	Ada - C Tiada - NC Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC Tidak berkaitan - NA	MS1998:2017 (Klausa 4.8.1, 4.8.2 & 4.10.1)

PRA- SYARAT	JENIS SIJIL	PEMERHATIAN	STATUS C-Patuh PC-Separa Patuh NC-Tidak Patuh NA-Tidak Berkaitan OFI-Opportunity for improvement	RUJUKAN
16.0 TANGGUNGJAWAB SOSIAL (SOCIAL RESPONSIBILITY)				
16.1 Langkah-langkah yang sesuai dilaksanakan untuk meminimumkan potensi kesan buruk kepada komuniti setempat di sepanjang operasi ladang. <i>(Appropriate measures were implemented to minimise potential adverse impacts on the local community during all phases of farm operation)</i>	FQC & myGAP	- Mempunyai surat rasmi dan rekod pendaftaran serta kelulusan ladang daripada Bahagian Biosekuriti Perikanan yang terkini. - Mempunyai dokumen kebenaran beroperasi / penggunaan tanah / kawasan yang sah oleh pihak berkuasa tempatan. - Persendirian (TOL / Geran tanah) - Sewa - Pemilikan sementara - Pajak	Ada - C Tiada - NC Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - MS 1998: 2017 (Klausa 4.10.1)
16.2 Hak kesamarataan ke atas penggunaan tanah awam dan air bagi masyarakat setempat adalah mengikut keperluan pihak berkuasa kompeten. <i>(Equal rights on public land and water use for local communities following the requirements of the competent authorities were demonstrated)</i>	FQC & myGAP	- Penggunaan air tidak menjejaskan keperluan penggunaan mesyarakat setempat. - Bahan buangan fizikal / kimia diurus dengan baik dan tiada konflik dengan kawasan setempat. - Air buangan hendaklah dirawat serta mematuhi standard kualiti air yang ditetapkan oleh Jabatan Alam Sekitar (JAS) di bawah Jadual 5 Peraturan Kualiti Alam Sekitar (Efluen Industri) 2009 atau agensi berkaitan.	Ada - C Tiada - NC Ada tetapi perlu penambahbaikan - PC	FQC & myGAP - MS 1998: 2017 (Klausa 4.10.2)

5.0 BORANG TINDAKAN PEMBETULAN (CORRECTIVE ACTION REQUEST-CAR)

5.1 Borang CAR Ladang Ikan Hiasan

Borang Permohonan Tindakan Pembetulan Ladang <i>Farm Corrective Action Request Form</i>					
Borang:BP-CAR 04/1					
No. Audit <i>Audit No.</i>		No. CAR <i>CAR No.</i>		Tarikh <i>Date</i>	
Nama Syarikat/Pemilik <i>Name of Company/Owner</i>					
No. Pendaftaran <i>Registration No.</i>		Wakil Syarikat <i>Company Representative(s)</i>			
Pasukan Audit <i>Team of Auditors</i>					
Laporan Pemuatan Non-Conformance Report					
Separa Patuh <i>Partial Compliance (PC)</i>		☐			
		Tidak Patuh <i>Non-Compliance (NC)</i>		☐	
Peraturan / Syarat Berkaitan <i>Applicable Regulation Requirement</i>					
Lokasi dan Bukti Objektif <i>Objective evidence & Location</i>					
Kesan Potensi dari Ketidakpatuhan <i>Potential effect of non-conformance</i>					
Punca yang perlu diperjelaskan (sekiranya perlu) <i>Root cause that needs to be addressed (if any)</i>					
Langkah Pembetulan perlu ditetapkan dan mengelakkan berulang (dilengkapkan oleh pemilik) <i>Corrective Action required to fix and prevent recurrence: (To be completed by the owner)</i>				Cadangan Tarikh CAR Selesai <i>Completion target date</i>	
				Tempoh <i>Duration</i>	
Wakil Syarikat/Pemilik <i>Company/Owner Representative</i>		Juruaudit Pihak Berkuasa Kompeten <i>Competent Authority Auditor</i>			
		Ketua Juruaudit <i>Lead Auditor</i>		Juruaudit <i>Auditor</i>	
Tandatangan: <i>Signature:</i>		Tandatangan: <i>Signature:</i>		Tandatangan: <i>Signature:</i>	
Nama: <i>Name:</i>		Nama: <i>Name:</i>		Nama: <i>Name:</i>	
Cop Rasmi: <i>Official Seals:</i>		Cop Rasmi: <i>Official Seals:</i>		Cop Rasmi: <i>Official Seals:</i>	
Tarikh: <i>Date:</i>		Tarikh: <i>Date:</i>		Tarikh: <i>Date:</i>	

No. Audit Audit No.		No. CAR CAR No.		Tarikh Date	
Nama Syarikat/Pemilik Name of Company/Owner					
No. Pendaftaran Registration No.		Wakil Syarikat Company Representative(s)			
Pasukan Audit Team of Auditors					
Penutupan CAR Closing CAR					
Pernyataan CAR Car Statement					
Status CAR CAR Status			Status Penutupan Closing Status		
Separa Patuh Partial Compliance (PC)		☐	Ditutup Closed		☐
Tidak Patuh Non-Compliance (NC)		☐	Tidak Memuaskan Not Satisfactorily		☐
			Tarikh Penangguhan Tambahan Extension of Deadline		
			☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐
Ulasan Juruaudit Auditors Comments					
Wakil Syarikat/Pemilik Company/Owner Representative		Juruaudit Pihak Berkuasa Kompeten Competent Authority Auditor			
		Ketua Juruaudit Lead Auditor		Juruaudit Auditor	
Tandatangan: Signature:		Tandatangan: Signature:		Tandatangan: Signature:	
Nama: Name:		Nama: Name:		Nama: Name:	
Cop Rasmi: Official Seals:		Cop Rasmi: Official Seals:		Cop Rasmi: Official Seals:	
Tarikh: Date:		Tarikh: Date:		Tarikh: Date:	

7.0 LAMPIRAN

Lampiran 1

Senarai penyakit wajib lapor OIE bagi Ikan dan Krustasia*

BIL	NAMA PENYAKIT BAGI IKAN
1	<i>Aphanomyces invadans</i> (Epizootic Ulcerative Syndrome)
2	Epizootic Haematopoietic Necrosis Virus
3	<i>Gyrodactylus salaris</i>
4	HPR-Deleted Or HPRO Infectious Salmon Anaemia Virus
5	Infectious Haematopoietic Necrosis Virus
6	Koi Herpesvirus
7	Infection With Salmonid Alphavirus
8	Spring Viraemia Of Carp Virus
9	Viral Haemorrhagic Septicaemia Virus
10	Red Sea Bream Iridovirus

BIL	NAMA PENYAKIT BAGI KRUSTASIA
1	Acute Hepatopancreatic Necrosis Disease
2	<i>Aphanomyces astaci</i> (Crayfish Plague)
3	<i>Hepatobacter penaei</i> (Necrotising Hepatopancreatitis)
4	Infectious Hypodermal And Haematopoietic Necrosis Virus
5	Infectious Myonecrosis Virus
6	<i>Macrobrachium rosenbergii</i> Nodavirus (White Tail Disease)
7	Taura Syndrome Virus
8	White Spot Syndrome Virus
9	Yellow Head Virus Genotype 1.

*Senarai terkini yang dikemaskini boleh dirujuk pada pautan: https://www.oie.int/en/what-we-do/animal-health-and-welfare/animal-diseases/?_tax_animal=aquatics%2Cfish

Lampiran 2

Senarai penyakit wajib lapor kebangsaan bagi ikan dan krustasia

BIL	NAMA PENYAKIT BAGI IKAN
1	Infection with <i>Aphanomyces Invadan</i> (EUS)
2	Red Sea Bream Iridoviral Disease
3	Viral Encephalopathy and Retinopathy (VER)/(VNN)
4	Tilapia Lake Virus (TiLV)
5	Parasit - <i>Dactylogyrus</i> sp.
6	Parasit - <i>Piscinodinium</i> sp.
7	Infection with <i>Aphanomyces Invadan</i> (EUS)

BIL	NAMA PENYAKIT BAGI KRUSTASIA
1	Infection with Taura Syndrome Virus (TSV)
2	Infection with White Spot Syndrome Disease (WSSV)
3	Infection with Yellow Head Virus genotype 1 (YHV1)
4	Infectious Hypodermal and Haematopoietic Necrosis Virus (IHHNV)
5	Infection with Infectious Myonecrosis Virus (IMNV)
6	Acute Hepatopancreatic Necrosis Disease (AHPND)
7	Hepatopancreatic Microsporidiosis (HPM) caused by <i>Enterocytozoon Hepatopenaei</i> (EHP)
8	Infection with Decapod Iridescent Virus 1 (DIV1)

JABATAN PERIKANAN MALAYSIA

Wisma Tani, Aras 1 - 6,
Blok Menara 4G2, Presint 4
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62628 Putrajaya

No Tel:
Pusat Panggilan 1Malaysia (1MOCC): 03-8800 8000
Faks : 03-8889 5490

ISBN-13: 978-9672840176

9 789672 840176